

Procap Grischun – per umans cun handicap

■ La Procap Grischun è in'organisa-ziun d'agid a sazez che represchenta ils interess dals umans cun impediments. Ella sustegna e cusseglia umans cun impediments per tut las dumondas e difficultads en connex cun in impediment, oravant tut per dumondas e problems concernent assicuranzas socialas. La Procap Grischun prenda dentant er influenza sin la politica e la legislaziun en il rom dals interess dals umans cun impediments. La pagina d'internet da la Procap Grischun (procapgrischun.ch) e diversas brochuras infurmeschan er per rumantsch davart ils champs da lavur multifars da l'uniun.

Davart la Procap

La Procap Grischun è la pli gronda organisa-ziun da commembers per persunas cun impediments en il chantun Grischun. Ella porscha a sias commembras ed a ses commembers servetschs d'emprima qualitat en ils champs da la cussegliaziun giuridica e da las assicuranzas socialas. Cun purschidas da curs, da sport e dal temp liber stgaffescha la Procap Gris- schun ina rait cun in vast sustegn.

Nus vulain promover ils contacts, il svil- lup, la conscienza da sazez e l'egalitad. Cun Voss agid vulain nus eliminar tut las barrieras.

Istorgia

Svizra
L'uniun cun sedia ad Olten e Bienna (Siège Romand) è vegnida fundada l'onn 1930 sco Associaziun svizra d'invalids. La funda- zion da quest'organisa-ziun è stada l'ovra da Henri Pavid (1893–1949). Emigrà a Paris aveva el lavurà sco emploià da biro en ina gronda interpresa da transport. Suentar avair pers tras in accident ina chomma, è el returnà cun 29 onns enavos en Svizra (ad Olten).

L'onn 1930 n'existiva en Svizra anc na- gina assicuranza d'invaliditad. I deva bain ina sort d'agid social, ma quel n'era betg reg- là a moda instituzionalisada: Tgi che veg- niva en ina situa-ziun difficila pudeva du- mandar sustegn; ma quant vast che quest sustegn era vegniva per part decidì a moda arbitraria.

La pretensiun da stgaffir in'assicuranza d'invaliditad statala che garantescha ad umans cun in impediment entradas mini- malas è perquai stà in dals motivs princi- pals, daco che Henri Pavid ha fundà il matg 1930 la secziun Olten e l'october 1930 l'As- sociaziun svizra d'invalids. Pavid è s'orientà a l'associaziun d'invalids ch'era vegnida

La Procap s'engascha sin tut ils champs per ils interess da persunas handicapadas.

FOTO SANDRO ALMIR IMMANUEL/PIXELIO

stgaffida en Frantscha durant l'Emprima Guerra mundiala.

La funtauna d'entradas principala da l'associaziun è stada fin il 1960 la vendita dal Chalender d'invalids svizzer. Gia il 1931 eran vegnids vendids 9000 exemplars ed il 1932 schizunt 25 000. Durant la guerra n'è il chalender betg cumparà, ma il 1945 è quel vegnì lantschà da nov, e quai sin proposta da la secziun grischuna. A partir da l'onn 1960 èn las cifras da vendita sa sbassadas d'in cuntin; l'onn 1993 han ins la finala chala da producir il chalender.

Pervi da divergenza d'opiniuns tranter la secziun La Chaux-de-Fonds ed il secretari central è sa constituì il 1954 il Siège Romand. La radunanza da delegads ha conce- di als Romands il 1955 in aut grad d'auto- nomia.

Il prim da schaner 1960 è alura entrada en vigur l'Assicuranza federala d'invaliditad (AI) sin la quella ins aveva spetgà vess. Mememamain il 1960 è vegnida fundada l'as- sociaziun da gruppas da sport d'invalids (oz: Procap Sport). Ed il 1962 han ins avert a La Chaux-de-Fonds l'emprim lavuratori per persunas cun impediments.

L'onn 2002 è l'Associaziun svizra d'invalids sa decidida da midar num: Il pled «in- valid» associeschia la muntada «senza valor» e discrimineschia perquai ses commem- bers. Dapi lura sa numna l'associaziun «Procap – per umans cun handicap».

Grischun

1931 – Fundaziun da l'uniun: Ils 31 da matg 1931 vegn fundada a Cuira la secziun grischuna da l'Associaziun svizra d'invalids.

1959 – Extrada da l'Associaziun svizra d'in- valids e fundaziun da l'Uniun grischuna d'in- valids: Differentas difficultads han manà a l'extrada da l'uniun tetgala. Il 1959 funde- schan ils commembers extrads da l'Associa- zion svizra d'invalids l'Uniun grischuna d'invalids.

1987 – Fundaziun d'ina nova secziun en il Grischun: Ils 31 da matg 1987 vegn fundà a Cuira ina nova secziun da l'Associaziun svizra d'invalids.

1993 – La fusiun a la nova Uniun grischuna d'impedids è reussida: A la radunanza da commembers dals 6 da mars 1993 a Domat fusiunescha l'Uniun grischuna d'invalids cun la secziun grischuna da l'Associaziun svizra d'invalids, fundada l'onn 1987. La nova uniun sa numna Uniun grischuna d'impedids. Per la fusiun avevi dà differen- tas raschuns. Il fatg ch'i deva en il Grischun duas organisa-ziuns d'agid a sazez per umans cun impediments vegniva resenti adina pli fitg sco nunefficazi. Ultra da quai avevan las duas uniuns da cumbatter cun l'enveglia- ment e cun dumbers da commembers sta- gnants u regressivs.

1997 – Secretariat central a Cuira: A partir da l'avust 1997 vegn installà in secretariat central a Cuira. L'october 1997 vegn avert a Samedan il post da cussegliaziun Gri- schun dal Sid, il november 1998 vegn avert a Rueun (Glion) il post da cussegliaziun per la Surselva, l'avust 1999 avra l'uniun a Ta- vau il post da cussegliaziun per il circuit da Tavau ed il Partenz e l'october 2001 vegn avert a Panaduz il post da cussegliaziun Gri- schun Central/Mesauc.

2002 – L'Uniun grischuna d'impedids da- venta «Procap Grischun»: Ensem cun l'uniun tetgala lantscha l'uniun grischuna la nova marca «Procap – per umans cun handicap».

Per persunas cun in impediment

La Procap Grischun sustegna e cusseglia persunas cun handicap areguard tut las du- mondas e tut ils problems en connex cun in impediment – nus prendain temp per Vus! Ultra da las cussegliaziuns purschain nus a nossas commembras ed a noss commem- bers ina buna rait: Purschidas da curs, sport e temp liber, nuar contacts – nus vulain col- liar umans e pussibilitar inscunters e spiert da cuminanza tranter persunas cun e senza in impediment.

Cussegliaziun en connex cun l'assicuranza so- ciala

Chattar las dretgas respostas tranter las ble- ras infurmaziuns davart il dretg d'assicuran- za sociala è adina pli grev. Nossa cussegli- aziun cumenza là, nua che persunas cun im- pediments vegnan a lur cunfins. Qua essan nus fermes – As laschai cussegliar.

La Procap procura che las leschas da l'as- sicuranza sociala vegnian exequidas en il senn da las persunas cun impediments. Nus cussegliain e sustegnain tranter auter geni- turs d'uffants cun impediments a partir da la naschientscha fin a la midada en la vita

da creschids, u che nus respundain dumon- das, co in'assistenza sa lascha per exempel organisar e finanziar. Nus represchenta in umans cun differents impediments envers las autoritads, las dretgiras e las assicuran- zas.

La Procap Grischun organisescha er re- gularmain divers curs ed occurenzas dal fatg en la sparta dal dretg d'assicuranzas so- cialas.

Cussegliaziun giuridica

La gronda part da las persunas cun impedi- ments èn dependentas da prestaziuns d'as- sicuranza. Persunas dal fatg spezialisadas ed advocats versads cusseglian persunas cun ils pli differents impediments. Els fan la corre- spondenza giuridica e represchentan pre- tensiuns giustificadas – sch'i fa da basegn avant dretgira.

La Procap Grischun organisescha min- tga mais in'ura da consultaziun giuridica en dumondas da las assicuranzas socialas. Noss service sa restrenscha a las assicuranzas so- cialas e na cumpiglia betg dumondas d'au- ters secturs da dretg.

Cussegliaziun da finanzas

En collavuraziun cun la Banca Chantunala Grischuna porscha la Procap Grischun ina cussegliaziun da finanzas d'emprima classa e cuvra tut ils aspects relevants en dumon- das da daners e facultad.

Purschidas da sport e da temp liber

Sper diversas occurenzas da sport (unihoc- key, plausch da nudar, turas da trekking, tir cun l'artg etc.) porscha la Procap Gri- schun a ses commembers er la pussaivladad da far sport regularmain en ina gruppa da sport. En il center stattan las experientschas communablas e la solidaritad da persunas cun e senza handicap.

Grazia ad in partenadi cun centers da fit- ness e da trenament da la forza en il chan- tun Grischun dat il project «Procap Gri- schun en moviment» access a mesiras exis- tentas per la promoziun da la sanadad. El- la porscha reduziuns attractivas e curs.

Abitar – viagiar

Abitar senza obstachels a chasa – Procap Abitar s'engascha sin plaun politic per da- pli abitaziuns pajablas, adattadas per sutgas cun rodas e che resguardan la vegliadetgna.

Procap Viadis è il specialist en la bran- scha da viadis per umans cun handicap. Vus pudais er reservar tut las purschidas dals re- numnads organisaturs da viadis svizzers.

Servetsch da visita

Il servetsch da visita da la Procap Grischun promova las pussaivladads da contacts so- cialas e l'integraziun dals commembers en lur conturn. Nossas visitadras e noss visitaders lavuran en uffizi d'onur cunter in'indemni- saziun da las spesas. Avais Vus interess? Nus sco visitadra u visitader. As annunziai er, sche Vus avessas plaschair d'ina visita.

Politica sociala e lavur publica

Lavur publica

Sco organisa-ziun d'agid a sazez represchen- ta la Procap Grischun ils interess da pers- unas cun impediments e vul infurmar e sen- sibilisar ord vista dals perturgads directa- main. La Procap Grischun s'engascha per l'inclusiun e la participaziun sociala cum- plaina sco er per la represchentananza dals perturgads en la politica e l'economia.

La Procap Grischun è ultra da quai re- preschentada en cuminanze d'interess, sa participescha a consultaziuns, elavura tem- as en ina cumissiun sociopolitica spezia- lisada e represchenta ils interess politics.

Sensibilisaziun

Tgi che n'enconuscha betg umans cun im- pediments è savens malsegier en contact cun els. La Procap Grischun offra purschidas da sensibilisaziun. Per promover l'inclusiun da persunas cun impediments en la societad metta l'uniun er a disposiziun vast material d'infurmaziun per classas da scola, mani- schunzs e persunal da vendita, interpresas ed instituziuns.

Cun organisar occurenzas culturalas vul la Procap Grischun sensibilisar la pub- licitad, las medias, il public ed ils participants a moda captivanta, averta e natirala per ils basegns da persunas cun impediments.

Tge che Vus pudais far

Lavur da voluntaris

Las incumbensas che voluntaris surpiglian tar la Procap Grischun èn uschè multifaras sco ils umans che s'engaschan persuerer. Quai ch'è tar tuts tuttina è il plaschair da sustegnair auters umans. Quest agid vegn prestà cun engaschi e respect per las pers- unas tgradas e quai equivalent cun ellas.

Donaziuns

Cun ina donaziun sustegnais Vus las activi- tads generalas da la Procap Grischun. Vus pudais er far ina donaziun liada ad in intent specific u As engaschar sco sponsur per in project da sport, cultura u dal temp liber. Cun in legat u in relasch a favur da la Pro- cap Grischun mussais Vus er cun Voss da- vos giavisch solidaritad ed amur per il pro- xim. En il medem mument stgaffis Vus cle- rezza – per Vus sez e per Vossa parentella.

I dat las suandantas pussaivladads da far donaziuns: Donaziun en daners, donaziun per in'occurrenza/in event, donaziun en cas da mortori, legat, sponsoring da projects, donaziuns d'interpresas u corporate giving, collecziun a chaschun d'occurrenzas da fa- tschenta, plazzar nossas boxas da collecziun per valutas estras.

La Procap Grischun è in'organisa-ziun d'utilitad publica ed ademplescha ils stan- dards da Zewo. Il sigil da qualitat garante- scha che las donaziuns vegnan impundidas tenor l'intent e controlladas entras structu- ras adequatas.

Commembranza activa

Cun Voss agid vulain nus superar barrieras pussaivlas. Noss'associaziun dumbra passa 3000 commembers en il Grischun. Sco sec- zion da la Procap Svizra, che cumpiglia pas- sa 20 000 commembers, ans engaschain nus ensem cun Vus cun tutta forza per Voss interess. Davantai ina part da nus, per che Voss giavischs vegnian uids e realisads.

Sco commembra u commember activ essas Vus bainvegni en noss'associaziun in- dependentamain da la sort da Voss handi- cap: Persunas cun in impediment daventan commembers activs, survegnan uschia cumplainamain ils dretgs da commembers e profiteschan dals servetschs da la Procap. Persunas senza impediment, vischnancas ed organisa-ziuns pon daventar commembers collectivs e da solidaritad e sustegnain uschia noss'organisa-ziun. Ellas profiteschan mede- mamain da blets servetschs da la Procap.

La preschenta-ziun:
Dossier «Procap Grischun».

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=759
www.chatta.ch

procap grischun

... FÜR MENSCHEN MIT HANDICAP

... PER PERSONE CON HANDICAP

... PER PERSONAS CUN HANDICAP

ZEW

www.procapgrischun.ch

Broschura d'infur- maziun dal 2017. MAD